

Archeologienota : Goudbloemlaan, Schilde (prov. Antwerpen)

Robby Vervoort
Freelance Senior Archeoloog
Borgerhout, februari 2026

Titel

Archeologienota:
Goudbloemlaan,
Schilde (prov. Antwerpen)

Auteur

Robby Vervoort

Opdrachtgever

Landmeter

Projectcode

2025L248

Plaats en datum

Borgerhout, februari 2026

Reeks en nummer

RVFSA-Rapport, 228

Inhoud

1. Technische fiche/administratieve gegevens	4
2. Inleiding	7
2.1. Beschrijving van de geplande werkzaamheden	7
2.2. Archeologische voorkennis	8
2.3. Methodiek van het onderzoek	8
3. Archeologisch bureauonderzoek/assessment	10
3.1. Geo(morfo)logie en bodem	10
3.2. Topografie	13
3.3. Historische, cartografische en archeologische kennis	16
3.3.1. Korte historiek van Schilde (geschreven bronnen)	16
3.3.2. Cartografische bronnen/luchtfoto's	19
3.3.3. Archeologisch Schilde en centrale archeologische inventaris	24
3.3.4. Overige wetenschappelijke inventarissen	27
3.4. Huidig gebruik projectgebied	28
3.5. Impact geplande werken	30
4. Synthese, onderzoeksvragen en samenvatting	32
4.1. Synthese gespecialiseerd publiek en antwoord onderzoeksvragen	32
4.2. Samenvatting niet gespecialiseerd publiek	35
5. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied	36
6. Bibliografie	37
6.1. Online bronnen	37
6.2. Literatuur	37
7. Lijst figuren en bijlagen	38
7.1. Lijst figuren	38
7.2. Lijst Bijlagen	38

1. Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site

Schilde, Goudbloemlaan (26-SCH/GOU-2025L248)

Ligging

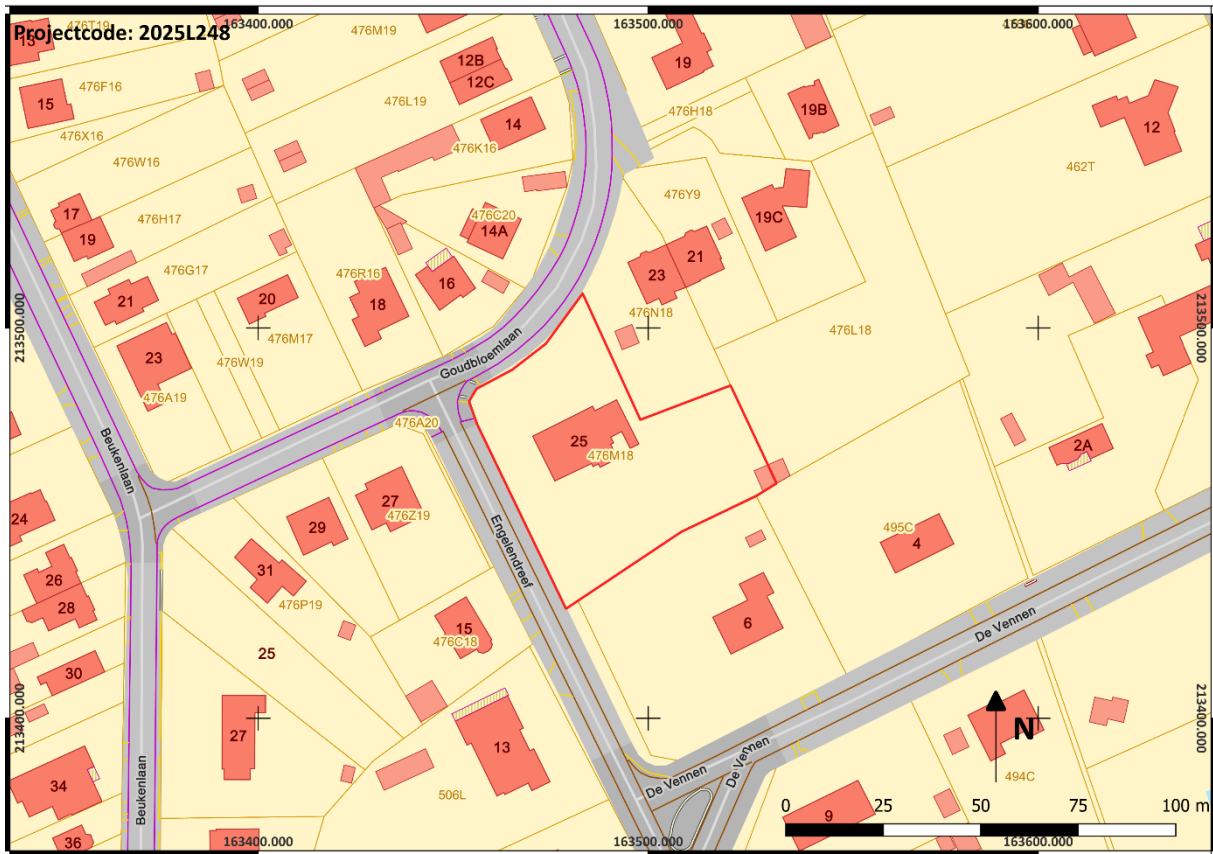
Antwerpen, Schilde,
 Goudbloemlaan 25

Kadastrale gegevens

Schilde:
 2de Afdeling: Sectie C
 Perceelnummer: 476M18

Bounding Box

X163453,6 Y213483,4
 X163483,2 Y213508,8
 X163498,3 Y213477,6
 X163521,3 Y213485,8
 X163533,5 Y213459,9
 X163478,4 Y213427,9

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied in rood (1/1000)

Projectcode

2025L248

Opdrachtgever

Landmeter

Contactpersoon opdrachtgever

Zie Privacy-fiche

Uitvoerder

Robby Vervoort. Freelance Senior Archeoloog. Research & Consultancy.

Erkend archeoloog

Robby Vervoort OE/ERK/Archeoloog/2016/00126
Guldensporenstraat 143
2140 Borgerhout

Geplande ingreep

Slopen bestaande bebouwing, verkavelingsaanvraag, bouwen woningen en aanleggen nutsvoorzieningen.

Geldende wetgeving en voorwaarden

Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De melding werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3000m² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en is gelegen buiten een zone waarop lagere oppervlaktecriteria van toepassing zijn.

Randvoorwaarden

Het terrein is gedeeltelijk bebouwd.

Doelstelling

Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.

Vraagstelling

- Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied?

- Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied?
- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert de meeste informatie op?

Thesaurus

Bureauonderzoek, steentijd artefactensites, landschappelijke boringen, archeologische boringen, proefputten in functie van steentijdonderzoek

2. Inleiding

Doel van dit bureauonderzoek is het verkrijgen van een bekrachtigde archeologienota naar aanleiding van een geplande verkavelingsaanvraag te Schilde, Goudbloemlaan 25. In deze archeologienota wordt via een bureauonderzoek nagegaan welke mogelijke archeologische en cultuurhistorische waarden zich binnen het projectgebied bevinden. Het projectgebied wordt in eerste instantie binnen een grotere context geplaatst. Vervolgens wordt nagegaan wat de recente gebruiksgeschiedenis van het projectgebied is en wat hiervan de mogelijke impact was op perceelniveau. Tevens wordt de mogelijke impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologische potentieel besproken. Op basis van alle voorhanden zijnde gegevens wordt vervolgens een programma van maatregelen voorgesteld.

2.1. Beschrijving van de geplande werkzaamheden

Op de projectlocatie zal een herverkaveling plaatsvinden. Hierbij wordt het bestaande lot opgesplitst in drie bouwlotten voor het oprichten van een vrijstaande woning met omliggende tuin en eventuele bijgebouwen. De huidige aanwezige bebouwing zal volledig worden gesloopt.

Voor de verkaveling gelden enkele specifieke vereisten met betrekking tot de mogelijkheden tot het inrichten van de individuele loten en de op te trekken gebouwen.

De eengezinswoning met als hoofdfunctie wonen dient te worden opgericht in de daarvoor voorziene bouwzone op het nieuwe verkavelingsplan. In de voortuin- en de zijtuinstroken mogen geen constructies worden opgericht met uitzondering van verhardingen in waterdoorlatende materialen. De toegestane oppervlakte voor niet waterdoorlatende verhardingen is beperkt tot maximaal 30 m² per lot. Ter hoogte van lot 1 mag een toegang tot de nieuw op te richten garage of carport worden gerealiseerd in de hiervoor voorziene zone. Ter hoogte van lot 1 zijn geen verdere constructies toegelaten in de achtertuinstrook. Ter hoogte van de loten 2 en 3 mogen bijgebouwen worden opgetrokken in de hiervoor voorziene zone met een maximale oppervlakte van 40 m². Hierbij dient rekening te worden gehouden met de aanwezige waardevolle bomen die maximaal dienen te worden bewaard.

Algemeen geldt dat er geen reliëfwijzigingen mogen worden uitgevoerd in de tuinstroken, tenzij voor het aanwerken aan nieuwe constructies en verharde zones.

Figuur 2: Nieuw ontwerp verkaveling (1/500)

2.2. Archeologische voorkennis

Er werd nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd binnen het projectgebied.

2.3. Methodiek van het onderzoek

Om een antwoord te kunnen formuleren op de hoger geformuleerde vraagstellingen werden verschillende acties ondernomen. In de eerste plaats werden hoofdzakelijk bronnen geraadpleegd die online beschikbaar werden gesteld door de Vlaamse Overheid. Na het raadplegen van de basisbronnen die beschikbaar zijn voor het betreffende projectgebied, werd nagegaan of het nodig was om

bijkomende bronnen te raadplegen of dat de geraadpleegde bronnen volstonden om een antwoord op de desbetreffende vraag te formuleren. Tevens werd geëvalueerd of het raadplegen van eventueel bijkomende bronnen extra gegevens kon opbrengen om een antwoord te kunnen formuleren op de gestelde onderzoeksvragen. Aangezien het projectgebied gelegen is in een zone die gekenmerkt is door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden werd extra aandacht besteed aan de relatie van het projectgebied met het landschap en de ruimere omgeving.

Om een zicht te krijgen op de landschapshistoriek van het projectgebied werden de onlinedatabases van Geopunt Vlaanderen (www.geopunt.be) en Databank Ondergrond Vlaanderen (www.dov.vlaanderen.be) geraadpleegd. De volgende kaarten werden geraadpleegd: bodemkaart, bodemgebruikskaart, erosiegevoeligheidskaart, tertiair geologische kaart en quartair geologische kaart. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het projectgebied. Tevens werd het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (raster 1 meter) geraadpleegd.

Om na te gaan welke potentiële archeologische sites zich in het projectgebied en de ruimere omgeving bevinden, werd de Centrale Archeologische Inventaris (www.cai.onroerenderfgoed.be) geraadpleegd. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de inventaris niet volledig is en geen garantie biedt op de aan- of afwezigheid van een eventuele archeologische site. De ingevoerde locaties werden enerzijds op basis van cartografische, literaire en toponymische bronnen geselecteerd en anderzijds op basis van waarnemingen op het terrein (vondstmeldingen, veldprospecties, prospecties met ingreep in de bodem, archeologisch onderzoek). Verder werd nagekeken of er in de recente jaren onderzoeken in de omgeving werden uitgevoerd die niet werden opgenomen in de CAI vanwege de verwaarloosbare resultaten en werd nagekeken of er recent archeologienota's werden opgesteld in de omgeving van het projectgebied.

Om een inzicht te krijgen in de mogelijke aanwezigheid van cultuurhistorische elementen en een verder inzicht te krijgen in de mogelijke aanwezigheid van een archeologisch bodemarchief werden verschillende beschikbare historische en cartografische bronnen online geraadpleegd. Voor de oudere periodes werd beroep gedaan op gegevens beschikbaar op www.inventaris.onroerenderfgoed.be. De hier beschikbare gegevens kwamen tot stand na een uitgebreide literaire studie. De opgegeven bronnen werden niet extra gecontroleerd, noch werden er bijkomende bronnen geraadpleegd. Op basis van de beschikbare gegevens werd beslist dat deze volstonden om een algemeen beeld te verkrijgen omtrent de historische ontwikkeling van Schilde (waarin het projectgebied zich bevindt). Voor de cartografische bronnen werden in de eerste plaats de georeferende plannen geraadpleegd op het online Geoportaal Onroerend Erfgoed (www.geo.onroerenderfgoed.be). Het betreft de kaart van Ferraris, de Atlas der Buurtwegen en de kaart van Vandermaelen. Het plan Popp is niet beschikbaar ter hoogte van het projectgebied. Tevens werden enkele 20ste en 21ste-eeuwse luchtfoto's

geraadpleegd op dezelfde website. Deze werden voornamelijk geraadpleegd om een zicht te krijgen op de ontwikkeling van het projectgebied en de ruimere omgeving in recente tijden.

Om een inzicht te verkrijgen omtrent de impact van de geplande werken op het eventuele bodemarchief werden alle beschikbare gegevens via de bouwheer opgevraagd en ter beschikking gesteld. Hoewel de concrete werkwijze van de bouwplannen nog niet gekend is op het moment van het uitvoeren van de bureaustudie, werd beslist dat de voorhanden zijnde gegevens toereikend zijn om een inschatting van de impact op het eventueel aanwezige bodemarchief te kunnen maken.

Aan de hand van de online beschikbare bronnen en de door de bouwheer geleverde plannen, kon voldoende informatie gegenereerd worden omtrent het archeologische potentieel van het projectgebied. Daarom werd besloten geen bijkomende literaire bronnen te raadplegen. Dit zou allicht nog wat meer informatie aan het licht brengen, maar valt buiten de doelstelling van deze bureaustudie. Op basis van het uitgevoerde onderzoek bleek dat er met name een verhoogde kans is op de aanwezigheid van archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering uit de pre- en protohistorie en in minder mate de Romeinse periode. Gezien de beperkte impact van de geplande werken concluderen we echter dat er enkel bijkomende vooronderzoeken dienen te worden uitgevoerd met het oog op het opsporen van steentijd artefactensites.

3. Archeologisch bureauonderzoek/assessment

3.1. Geo(morfo)logie en bodem

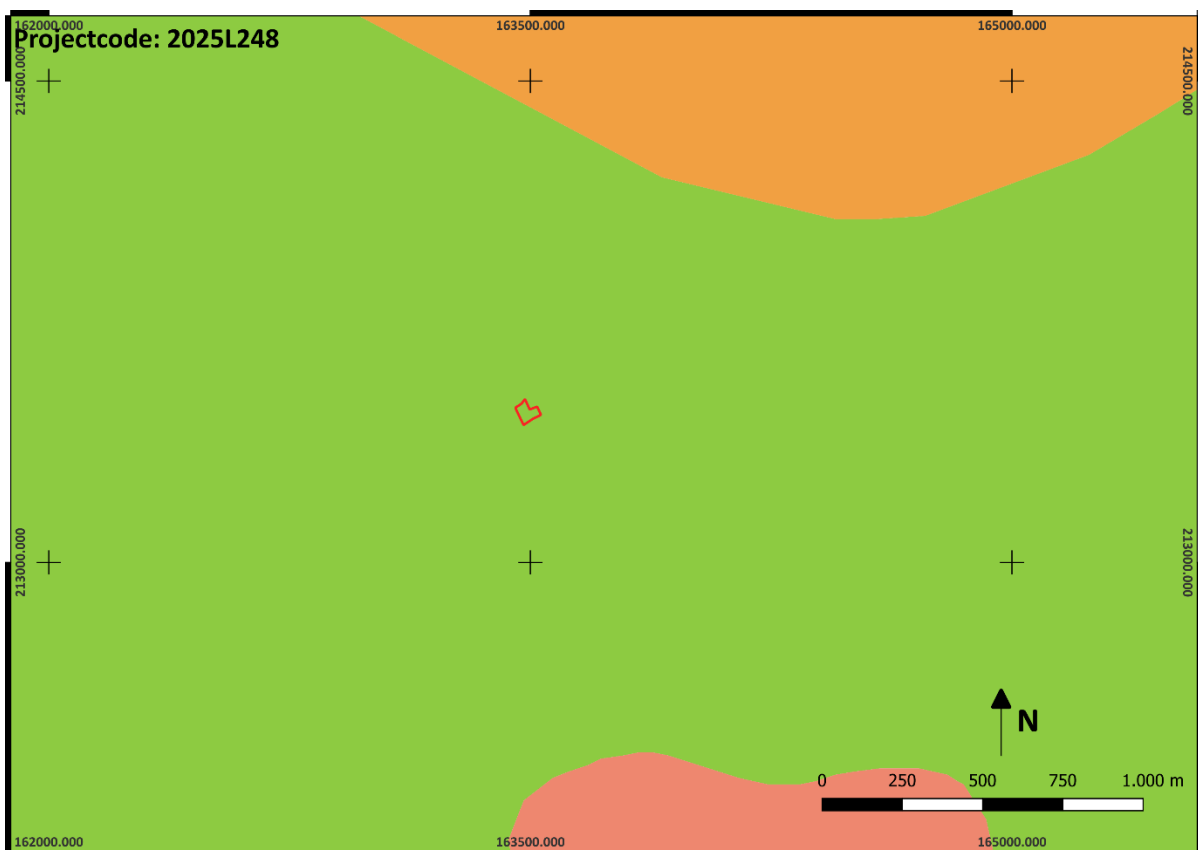
Fysisch-geografisch gezien, behoort Schilde tot het zuidwestelijke deel van de Kempen in laag-België. Geomorfologisch behoort het gebied tot de depressie van de Schijns-Nete, tussen de cuesta van Boom en de cuesta van de Kempen. De depressie omvat het gehele middelste deel van de provincie Antwerpen. De gemiddelde hoogte is er 15 meter + TAW. Het gebied is opgebouwd uit erodeerbare zandige formaties. De Nete en de Schijn hebben in dit zandig gebied een uitgebreid stroombekken gegraven. Het glaciair van Brasschaat werd als een puinwaaier afgezet aan de voet van de zuidwestelijke steilrand van de microcuesta van de Kempen. Het volgt de zuidelijke rand van de cuesta in de vorm van een langgerekte gordel. Het projectgebied ligt in de depressie van de Schijns-Nete, aan de voet van het glaciair van Brasschaat.

Hydrografisch gezien behoort het projectgebied tot het deelbekken van de Bovenschijn, het Beneden-Scheldebekken en het stroomgebied van de Schelde. Lokaal gezien wordt het gebied ontwaterd door verschillende lopen en/of beken.

De tertiair geologische kaart wijst uit dat de ondergrond ter hoogte van het plangebied uit de Formatie van Lillo bestaat. Dit is samengesteld uit groen tot grijsbruin fijn weinig zand met schelpen aan de basis.

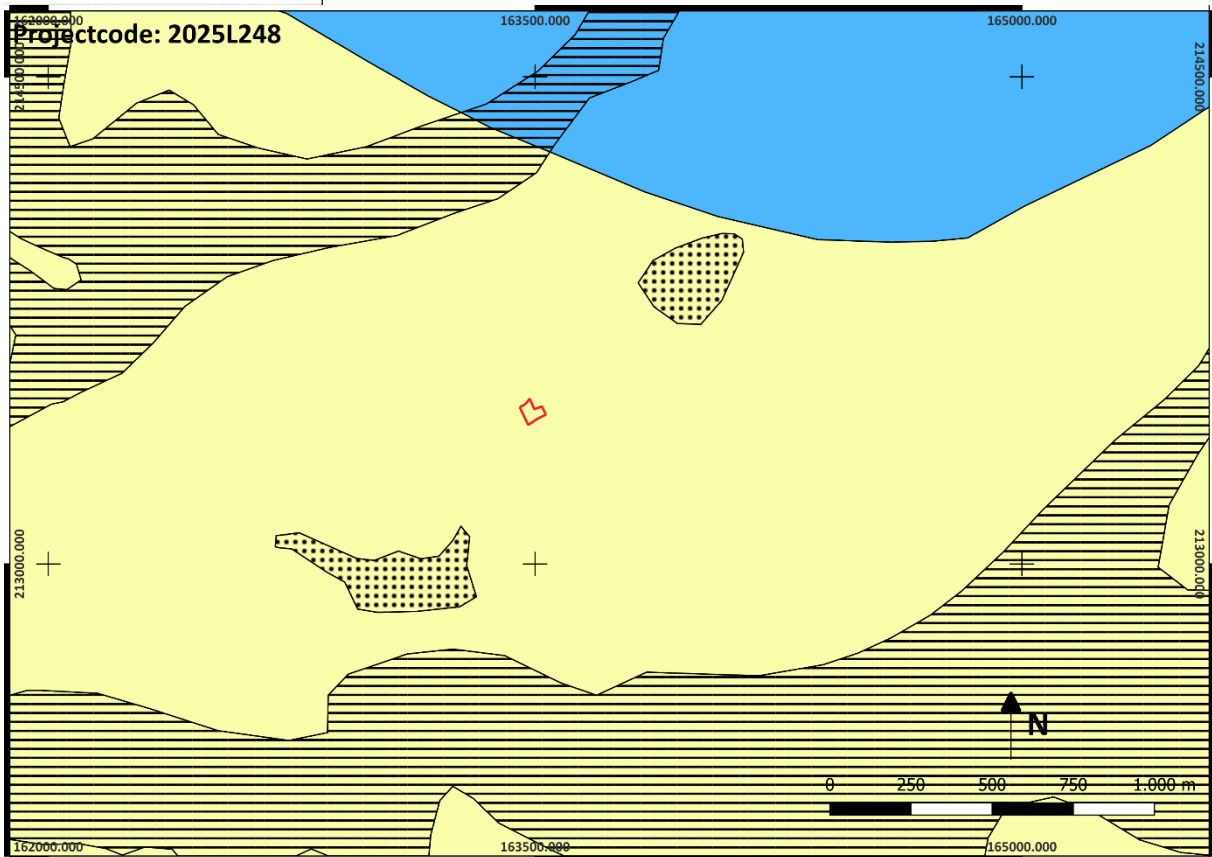
Volgens de Quartairgeologische profieltypekaart behoort het projectgebied tot type 1. Dit betekent dat er zich boven op de Pleistocene sequentie geen Tardiglaciale of Holocene afzettingen bevinden. De Pleistocene afzettingen bestaan uit Eolische afzettingen van het Weichseliaan, mogelijk het Vroegholoceen (*ELPw*) en/of hellingsafzettingen van het Quartair (**HQ**).

Op de bodemkaart van Vlaanderen worden voor het projectgebied twee bodemtypes weergegeven. Het volledige noordelijke deel van het terrein staat gekarteerd als bodem van het type **OB**. Dit zijn bebouwde gronden. Het uiterste zuidelijke deel staat gekarteerd als bodem van het type **Zbgb**. Dit zijn droge zandbodems met duidelijke ijzer en/of humus B horizont met een bijmenging van matig zand, zwaar zandleem of leem. Deze droge Podzolseries verschillen morfologisch niet van de zeer droge Podzolen tenzij door het voorkomen van roestverschijnselen tussen 90 en 120 cm diepte. Het zijn arme gronden, veelal bebost met naaldhout (Pinus, Picea, Larix). Op de betere akkerlandpercelen teelde men rogge, soms aardappelen, thans vooral maïs.¹

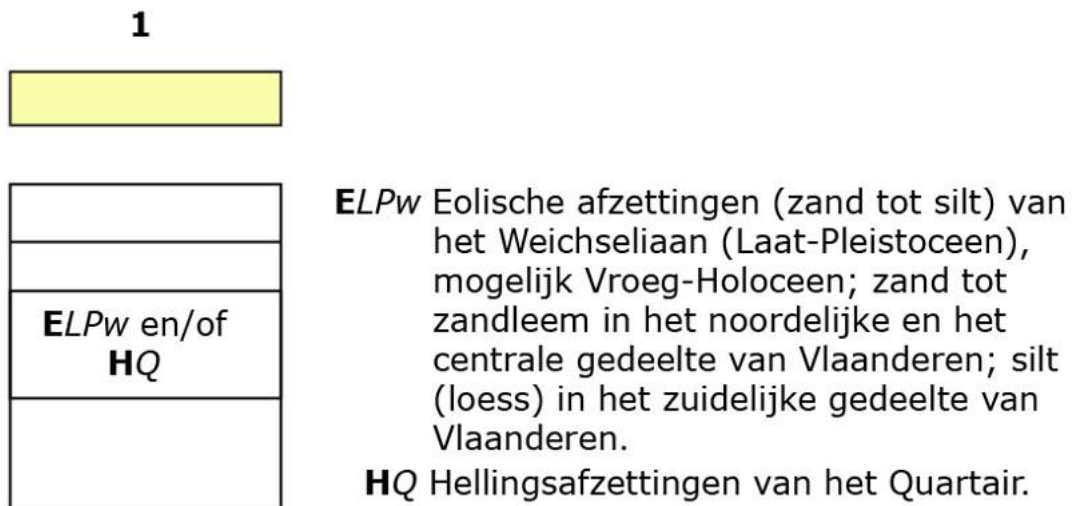

Figuur 3: Projectgebied op tertiair geologische kaart (1/12000)

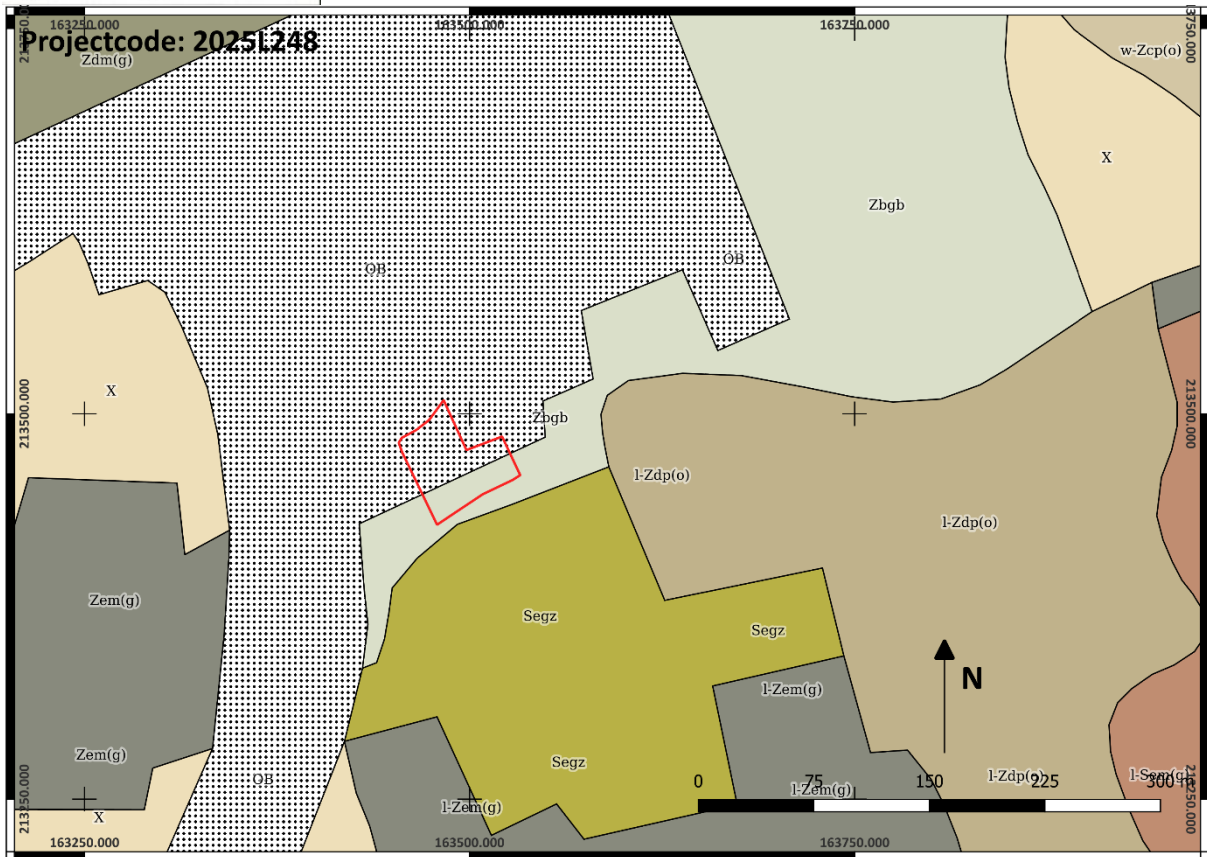
¹ VAN RANST E. & C. SYS, 2000.

Figuur 4: Projectgebied op quartair geologische kaart (1/12000)

Figuur 5: Legende Quartairgeologische profieltype 1

Figuur 6: Projectgebied op de bodemkaart van Vlaanderen (1/2500)

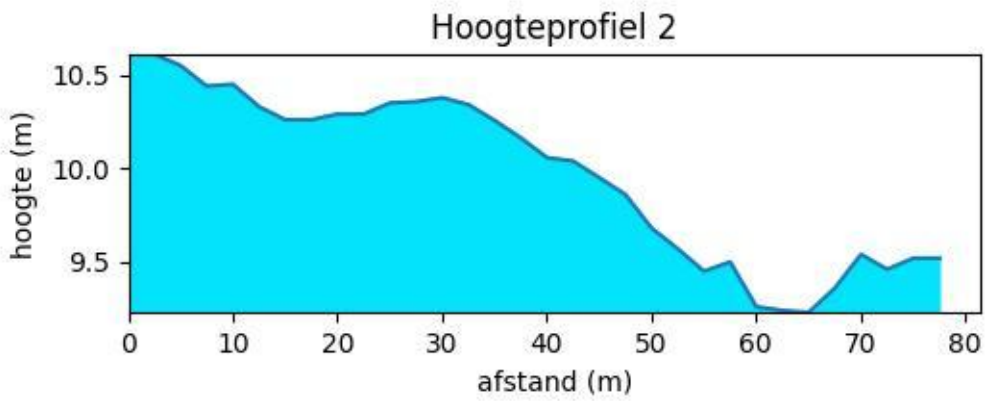
3.2. Topografie

Het projectgebied bestaat uit een min of meer L-vormig perceel dat in het noorden grenst aan de Goudbloemlaan en in het westen aan de Engelandreef. Centraal op het terrein situeert zich een 20ste-eeuwse villa met omliggende gazon met bomen en struiken en een verharde oprit met parking. De bomen situeren zich hoofdzakelijk in het zuidelijke deel van het terrein.

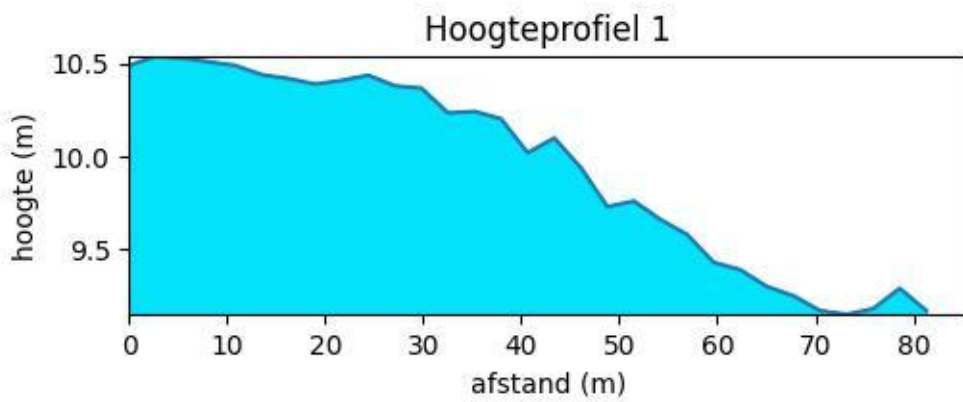
Het terrein is gelegen in een woonuitbreidingszone aan de rand van een woonparkgebied in de gemeente Schilde. De nabije omgeving van het projectgebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van enerzijds kleine percelen met open, halfopen en gesloten bebouwing met tuinen en eventuele bijgebouwen (ten (noord)westen) en door grotere percelen met ruime villa's met omliggende vaak aangelegde en beboste tuinen anderzijds.

De Zwanebeek situeert zich ongeveer 750 meter ten noorden van het terrein. Het Groot Schijn stroomt op ongeveer 1000 meter ten zuiden.

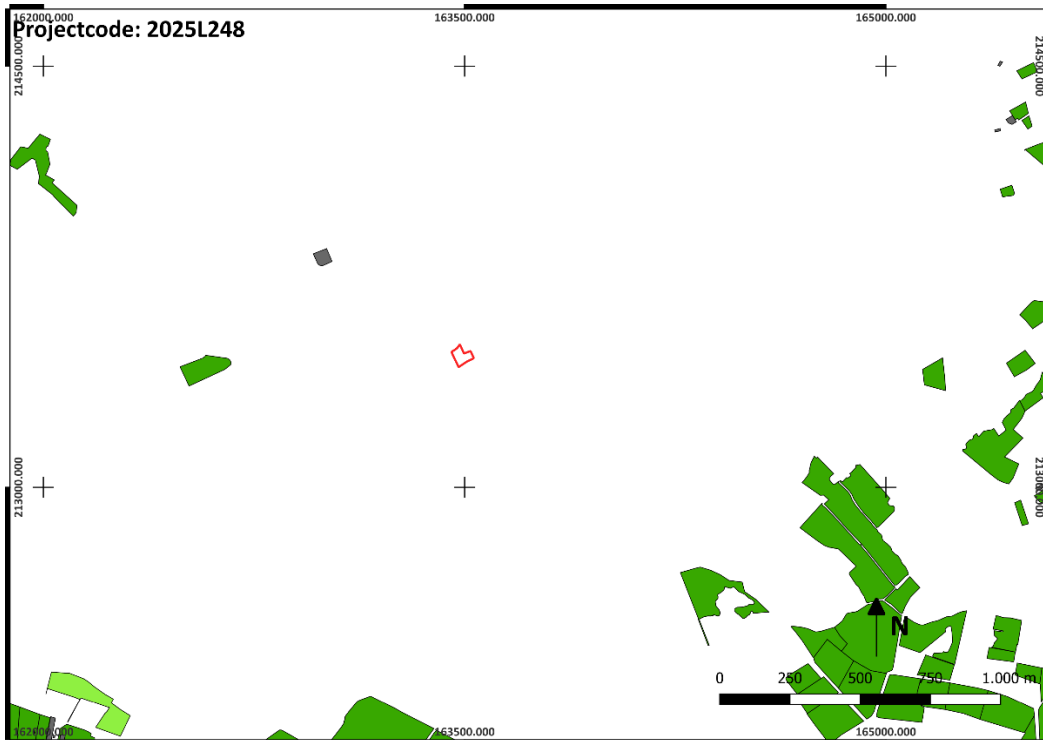
Het projectgebied situeert zich rond de 10 meter hoogtelijn met hoogtes binnen het projectgebied die schommelen tussen 9,20 en 10,60 meter + TAW. We kunnen stellen dat het projectgebied een licht dalend verloop kent in zuidelijke richting. De hoogste TAW's situeren zich in het noordelijke deel van het terrein. De laagste waarden bevinden zich in het zuiden.

Figuur 7: Doorsnede door het terrein van noordoost naar zuidwest

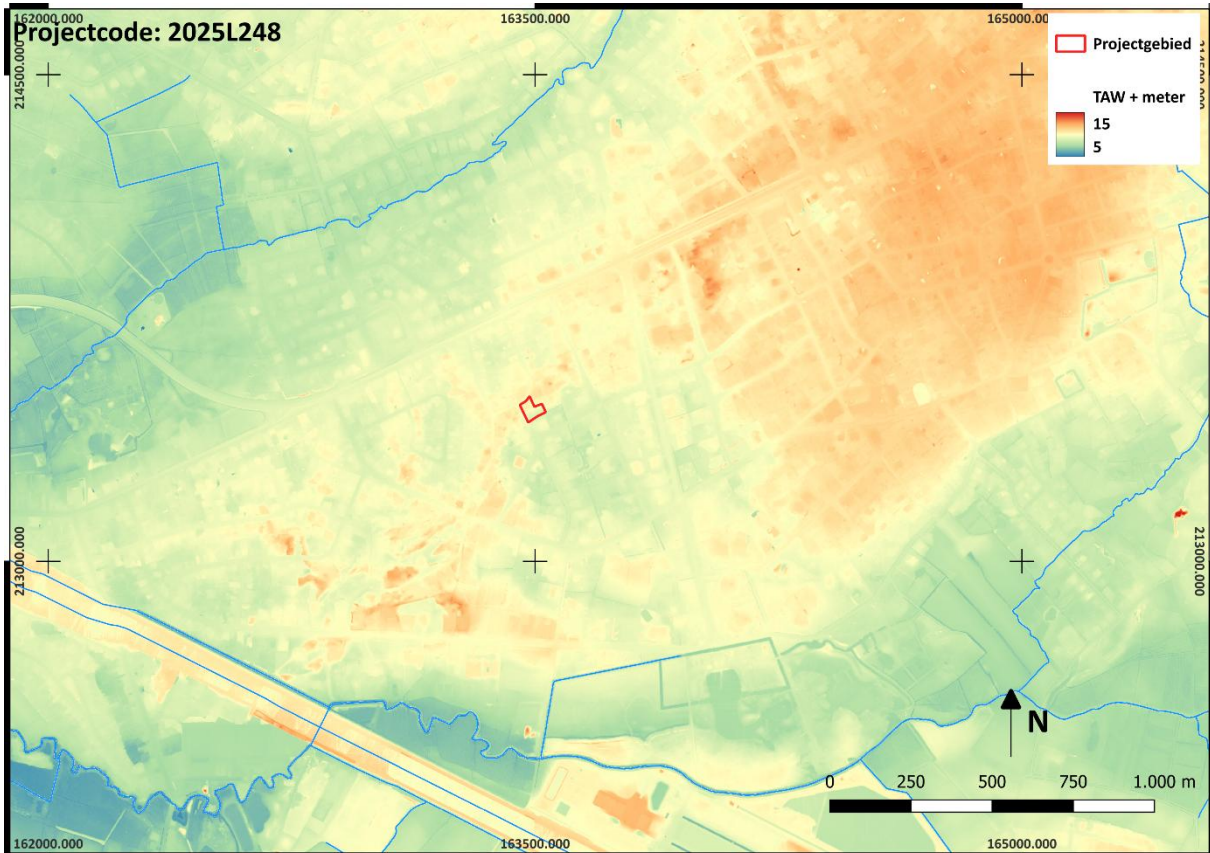

Figuur 8: Doorsnede door het terrein van noordwest naar zuidoost

Figuur 9: Erosiegevoeligheidskaart omgeving projectgebied (1/12000)

De bodemerosiekaart geeft slechts beperkte data omtrent de directe omgeving. De wat ruimere omgeving toont enkel donkergroene zones met een verwaarloosbare erosiegraad.

Figuur 10: Projectgebied op digitaal hoogtemodel Vlaanderen II (1/12000)

Figuur 11: Detailopname DHM ter hoogte van het projectgebied; underlay Hillshade (1/1000)

Op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen is te zien dat het projectgebied zich situeert ter hoogte van een duinenrug gelegen tussen de vallei van het Groot Schijn in het zuiden en de Zwanebeek in het noorden. Wat verder naar het oosten zien we een zandige rug.

Wanneer we een detailopname van het DHM ter hoogte van het projectgebied bekijken, zien we duidelijk dat het terrein zich situeert op de overgang van de hogere duingronden naar de lager gelegen gronden in het zuiden (en verder door naar het zuiden) van het terrein.

3.3. Historische, cartografische en archeologische kennis

3.3.1. Korte historiek van Schilde (geschreven bronnen)

Schilde is een residentiële gemeente, voor de fusie 10.256 inwoners in 1976 en 2.094 hectare. Gelegen aan weerszijden van de Turnhoutsebaan; in het zuiden begrensd door Grote Schijn, in het westen door Swaenebeek en in het oosten door de Waterstraat.

Hoorde tot markgraafschap Antwerpen dat in 1106 gevoegd werd bij het hertogdom Brabant. Toen werd Schilde ingedeeld bij het kwartier van het Land van Rijen. Oudste vermelding in een oorkonde van de abdij van Tongerlo in 1183 onder de naam "Schinla", en ontstond vermoedelijk omstreeks het jaar 1000. In de eerste helft van de 12de eeuw schonken de hertogen van Brabant goederen te Schilde aan de familie van Crainhem, modo Kraainem. Zeger van Craynem schonk in 1185 aan de abdij van

Affligem 1/5 van de Villa van Schilde. De abdij kwam in 1217 in bezit van het allodium van Gilles van Campenhout en in 1262 verkocht Willem van Scille de helft van zijn goederen aan de abdij. Zo kwam de abdij ook in 1262 in bezit van het patronaat over de kerk. Ondertussen had in 1254 de abdij een aantal goederen verkocht aan de Sint-Bernardsabdij van Hemiksem. Bij oorkonde van 25 juni 1336 verkreeg de abdij van Affligem vanwege hertog Jan III rechten op wereldlijk en kerkelijk vlak. Vanaf dan beschikte de abdij over een curtis d.i. het latere "Puttenhof", een laathof en abtskamer. De goederen te Schilde werden tenslotte in 1679 verkocht aan het Seminarie van Antwerpen.

Parochie hoorde tot het bisdom Kamerijk en vanaf 1559 tot het bisdom Antwerpen. In 1801 bij aartsbisdom Mechelen en vanaf 1962 terug bij het bisdom Antwerpen. Buiten de grootgrondbezitters en de abdijen was de rest van het grondgebied in bezit van de hertogen van Brabant. Doch tussen 1357 en 1406 stond Antwerpen met 17 dorpen, waaronder Schilde, onder het gezag van de graaf van Vlaanderen. Reeds in 1312 verwierf Jan van Diedeghem feodale rechten en bezittingen te Schilde. Deze familie werd eind 14de eeuw opgevolgd door de familie van Berchem die het "Hof ten Broecke" bewoonde. Nadat de familie van Berchem naar Bazel vluchtte werd de heerlijkheid in 1545 verbeurd verklaard. Op 31 mei 1559 verpandde de hertog de hoge, middelbare en lage heerlijkheid aan Willem van de Werve die ook het "Hof ten Broecke" aankocht. De heerlijkheid kwam in 1643 in handen van Michiel van Couwenberghe die opgevolgd werd door zijn echtgenote Maria de Lattre.

Vervolgens in bezit van de familie de Lattre, en in 1681 van Karel Bruno van de Wervel Baron Jacomo de Cloots verwierf de heerlijkheid in 1722. Hij werd in 1726 opgevolgd door zijn echtgenote Johanna de Pret en door Philippe van de Werve op 8 juni 1763. Bleef tot aan het einde van het Ancien Régime in handen van de familie van de Wervel Op het grondgebied van Schilde waren tussen de 14de en de 18de eeuw verscheidene cijns- en laathoven zoals het Hof ten Putte, Hof ten Broecke, Hof te Rieme, Hof te Male (bevond zich bij de baan Antwerpen-Turnhout, bekend vanaf 1446 en toen in handen van de familie van de Molen; in de 17de eeuw in bezit van de Coutereau, heer van Westmalle. Eind 17de eeuw in bezit van markies van Hoensbroeck en na 1740 bij baron d'Overschie), Hof van Diedeghem, Hof van Coudenberghe, Hof van Kersbeke, Hof van Bredevelde (in het zuiden van de gemeente). In 1407 in bezit van Jan van Diedeghem, opgevolgd door Elisabeth van Wesele (1427), Jan van Brecht (1446), Antheunis de Mangeleir (1557), familie van Taterbeke (1570), Balthazar van Cortbeemde (1644), familie de Bisthoven (1649), Jan van Hove (1738), en voor 1775 familie van de Werve.

In de jaren 1582-83 werden tal van hoeven en huizen vernield. Tijdens de Spaanse Successieoorlog werd in 1701 in opdracht van Lodewijk XIV een verdedigingslijn namelijk de zogenaamde "linnekens" aangelegd aan de zuidgrens van Schilde langs de Schijn, en in het uiterste noorden van de gemeente sloegen de Fransen in 1703 hun kamp op. Dit kamp werd van veldschansen en wallen voorzien en daarvan bleef een aarden veldschans bewaard. Te Schilde-Brecht had op 14 juni 1746 de zogenaamd

"Convooislag" plaats tussen Fransen en Oostenrijkers. Circa 1910 werd het oosten van de gemeente voorzien van het zogenaamd "Fort van 's Gravenwezel" en een schans, die in 1939 verbonden werden met de anti-tankgracht.

Akkers en weiden ontstonden eerst in het zuidoosten van de gemeente bij de Grote Schijn, de rest van de gemeente werd ingenomen door heide en vennen voornamelijk in het noorden van de gemeente. Ter ontginning van de woeste gronden schonken de hertogen van Brabant aan diverse abdijen heidegronden. In deze streek werd de ontginning gestart door de priorij van Villers te Schoten en de trappistinnen van Brecht. In 1301 vestigden de broeders van Villers zich op het Rincven dat afgescheurd werd van Schilde en thans ligt binnen de gemeente Sint-Job. Reeds in 1321 werd de "curtis de Rincvenne" op parochiaal vlak afgescheiden van Schilde en gevoegd bij de parochie van 's Gravenwezel. De abdij van Villers bezat in het noorden van de gemeente ook het "Hof van Coudenberghe" vanaf de 15de eeuw en de abdij van Nazareth bezat onder andere de "Steynhoeve". De ordonnantie van 25 juni 1772 van Maria-Theresia gaf bevel tot ontginning van heide en woeste gronden of tot verkoop ervan binnen de 6 maanden. Vanaf dan werd de ontginning versneld en ontstonden voornamelijk de 19de-eeuwse mastbossen.

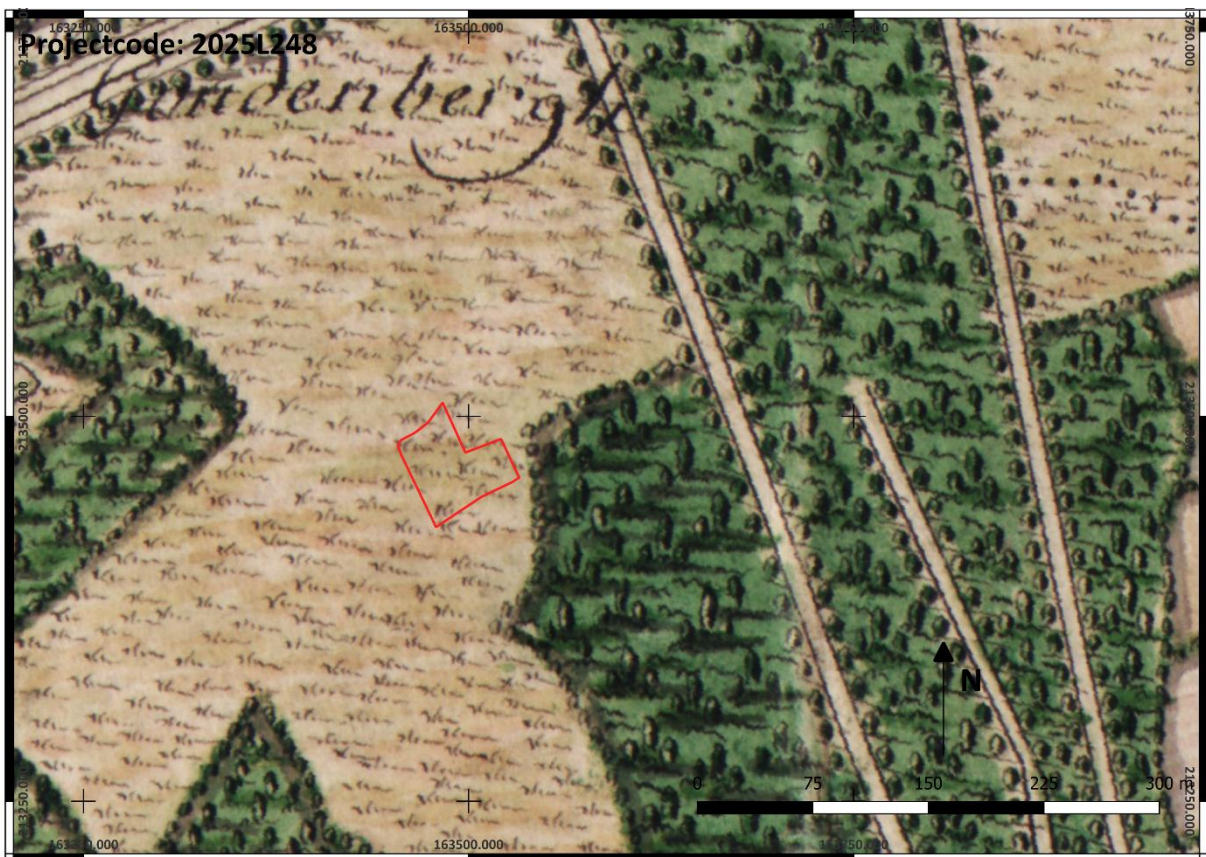
De dorpskern vormde zich tussen de heide en de moerassige vallei van de Schijn in het zuidoosten van de gemeente, nabij de Sint-Guibertuskerk en het zogenaamd Puttenhof. Laatstgenoemde vormde het geestelijk centrum van de gemeente met laathof en abtskamer van de abdij van Affligem. Na de rechtekking van de baan Antwerpen-Turnhout na 1745 evolueerde Schilde voornamelijk in de 20ste eeuw van een nederzetting bij de Schijn naar een straatdorp langs de Turnhoutsebaan. Het karakter van de dorpskern werd vanaf begin 20ste eeuw sterk gewijzigd door de aanleg en rechtekking van wegen en tenslotte ging in de jaren 1960 het gedeelte rondom de kerk verloren door de aanleg van het huidige Kerkplein.

Door de aanwezigheid van heide- en bosgebied was Schilde in de 19de en de 20ste eeuw een uitgelezen vakantieoord dat na de Tweede Wereldoorlog een residentiële functie kreeg. De bebouwing rond de Turnhoutsebaan bereikte reeds een saturatiepunt tussen 1920 en 1940, zodat de gronden tussen de oude dorpskern en de Turnhoutsebaan werden verkaveld na de Tweede Wereldoorlog. Het domein van van de Werve in het zuidwesten. werd in 1953 verkaveld, en in het noorden van de gemeente werd onder mee in 1946 de Steynhoefse heide verkaveld. De vele verkavelingen maakten ook een tweede parochiekerk noodzakelijk die werd opgericht in het noordwesten van de gemeente, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel Opgenomen.

Huidige bebouwing: ten zuiden van de Turnhoutsebaan bestaande uit de centraal gelegen voormalige dorpskern met Sint-Guibertuskerk, pastorie, "Puttenhof", "Diegemhof" en "Kasteel Spreeuwenborg". De dorpsbebouwing bestaande uit kleine hoeven en alleenstaande landelijke woningen voornamelijk

uit de 19de eeuw bevinden zich rondom de voormalige dorpskern, de Turnhoutsebaan en langsheen een aantal wegen tussen de Turnhoutsebaan en de voormalige dorpskern. In het zuidwesten tegen de Grote Schijn bevindt zich het domein van "Hof ten Broecke" en tussen dit domein en de Turnhoutsebaan villawijk uit de tweede helft van de 20ste eeuw. Ten oosten van de voormalige dorpskern de "Putse heide" met weekendverblijven, en meer naar het oosten toe de anti-tankgracht en een recente villawijk. Ten noorden van de Turnhoutsebaan voornamelijk recente villawijken. Rondom de Brasschaatsebaan en de Oudebaan kleinschalige dorpsbebouwing uit het eerste kwart van de 20ste eeuw en alleenstaande woningen uit het tweede kwart van de 20ste eeuw. Voorbij de anti-tankgracht met in het noorden het "Fort van 's Gravenwezel", de zogenaamde "Steynhofse heide" met recente villawijk. In uiterste noorden van de gemeente landbouwzone rondom de "Couwenberghhoeve" en een merkwaardig heidegebied waarin overblijfsel van het "Kamp". Vlak heidegebied met bossen, zand- en heidevlakten, moerassen en vennen onder meer het "marmerven".²

3.3.2. Cartografische bronnen/luchtfoto's

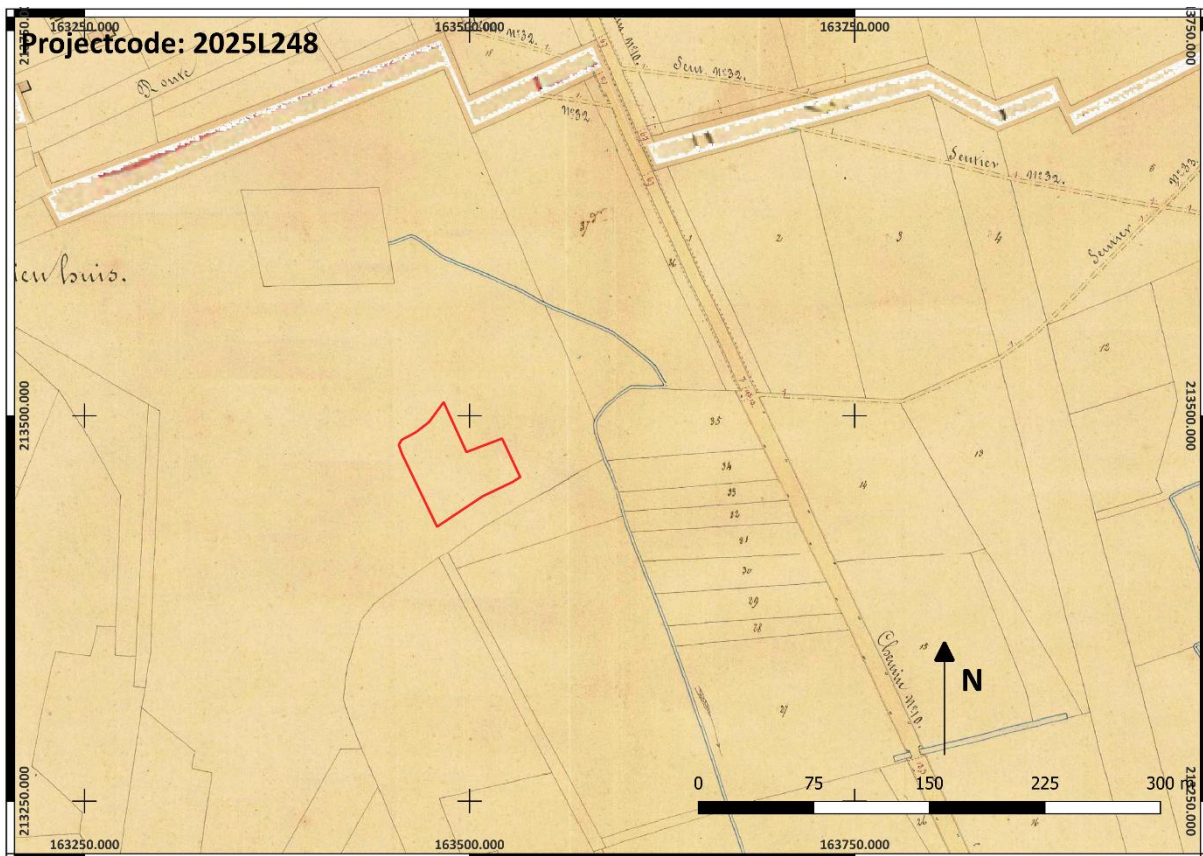
Figuur 12: Onderzoekgebied in rood op de kaart van Ferraris,(1/2500)

² Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Schildre* [online], <https://id.erfgoed.net/themas/13702> (geraadpleegd op 31 januari 2026).

Bij de studie van de cartografische bronnen werd gekeken naar de onmiddellijke omgeving van het projectgebied. Voor het projectgebied zijn verschillende historische kaarten beschikbaar die alle digitaal beschikbaar zijn op het geoportaal.

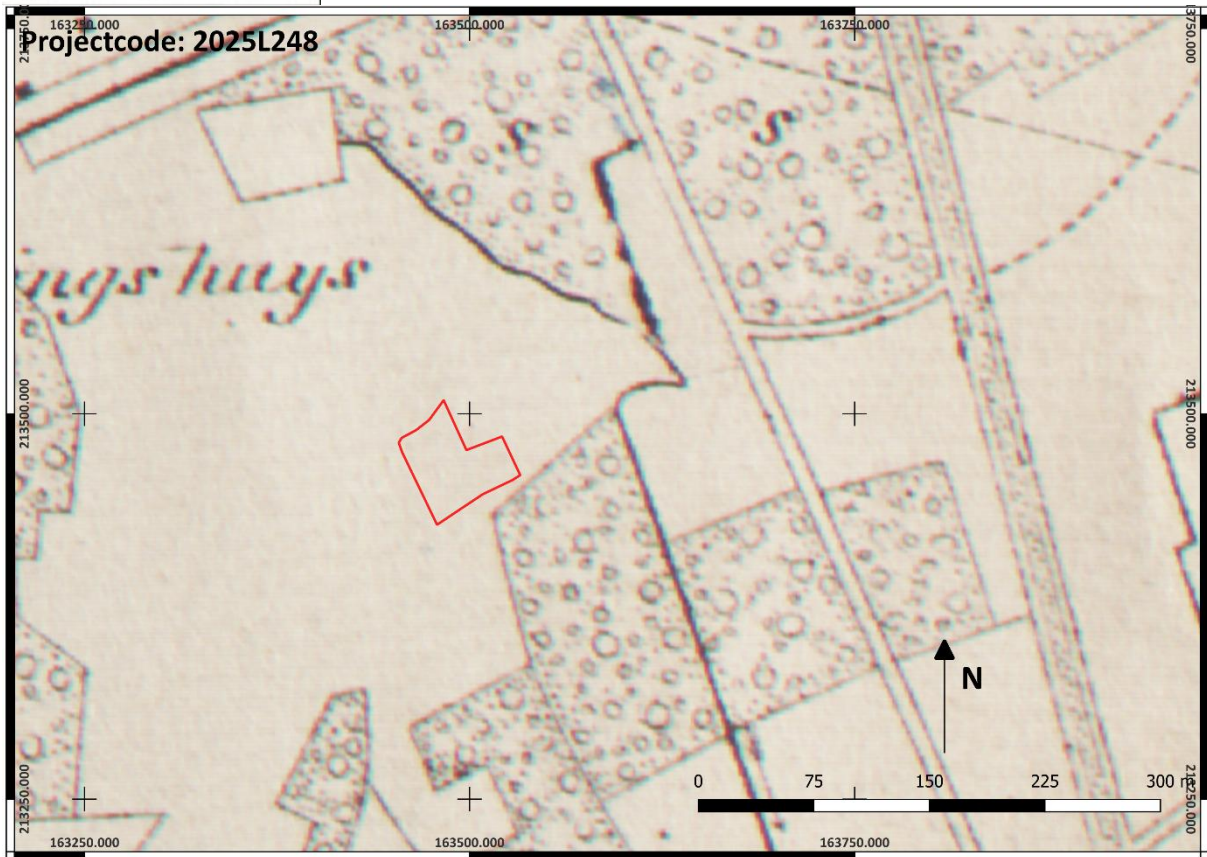
De oudst beschikbare gegeorefereerde kaart voor het projectgebied (kaart van Fricx uit 1712) wordt hier niet verder behandeld omwille van lage gedetailleerd en de te grote afwijking op de georeferentie.

Een eerste echt bruikbare kaart dateert uit het laatste kwart van de 18de eeuw. Het betreft de kaart van Ferraris. Op de kaart zien we dat het projectgebied volledig wordt ingenomen door heide. We merken echter dat heidegebied waarbinnen het terrein gelegen is, reeds gedeeltelijk werd omgevormd tot bos. Net ten oosten van het terrein herkennen we een beboste zone, doorsneden door enkele paden/wegen. Het lijkt erop dat er zich een ven bevindt op ongeveer 250 meter ten noordwesten van het projectgebied. Er zijn geen sporen van enige vorm van bebouwing in de omgeving.

Figuur 13: Het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (1/2500)

Op de Atlas der Buurtwegen en de kaart van Vandermaelen zijn geen wijzigingen ter hoogte van het projectgebied zichtbaar. Het terrein is nog steeds onbebouwd. Op beide kaarten is net ten oosten van het terrein een allicht menselijk aangelegde gracht zichtbaar. De kaart van Vandermaelen toont de beboste zones in de omgeving. Het terrein is in deze periode allicht nog begroeid met heide.

Figuur 14: Onderzoeksgebied op de topografische kaart Vandermaelen (1/2500)

Meer informatie omtrent de ontwikkeling van het landgebruik vinden we op de historische topografische kaarten van het NGI. Op de kaart van 1869 zien we dat het projectgebied volledig wordt ingenomen door bos. De kaart uit 1929 toont aan dat het betreffende bos ondertussen weer is verdwenen ter hoogte van het projectgebied en dat het huidige stratennet in de onmiddellijke omgeving van het terrein ondertussen werd gerealiseerd.

Figuur 15: Topografische kaart NGI 1869³

³<https://uurl.kbr.be/2003050>

Figuur 16: Topografische kaart NGI 1929⁴

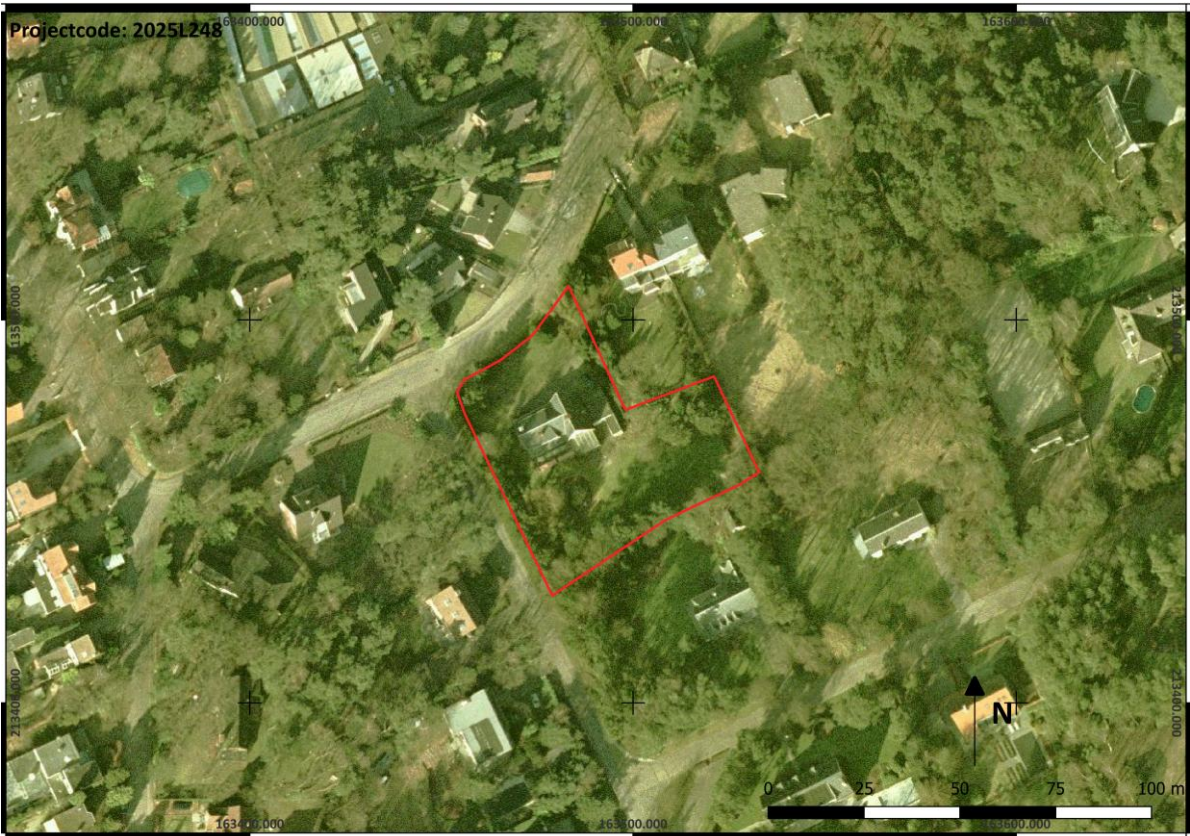

Figuur 17: Het onderzoeksgebied op de orthofoto 1971 (1/2500)

⁴<https://uurl.kbr.be/1881763>

Figuur 18: Projectgebied op luchtfoto 1979-1990 (1/2500)

Figuur 19: Projectgebied op luchtfoto 2000-2003 (1/1000)

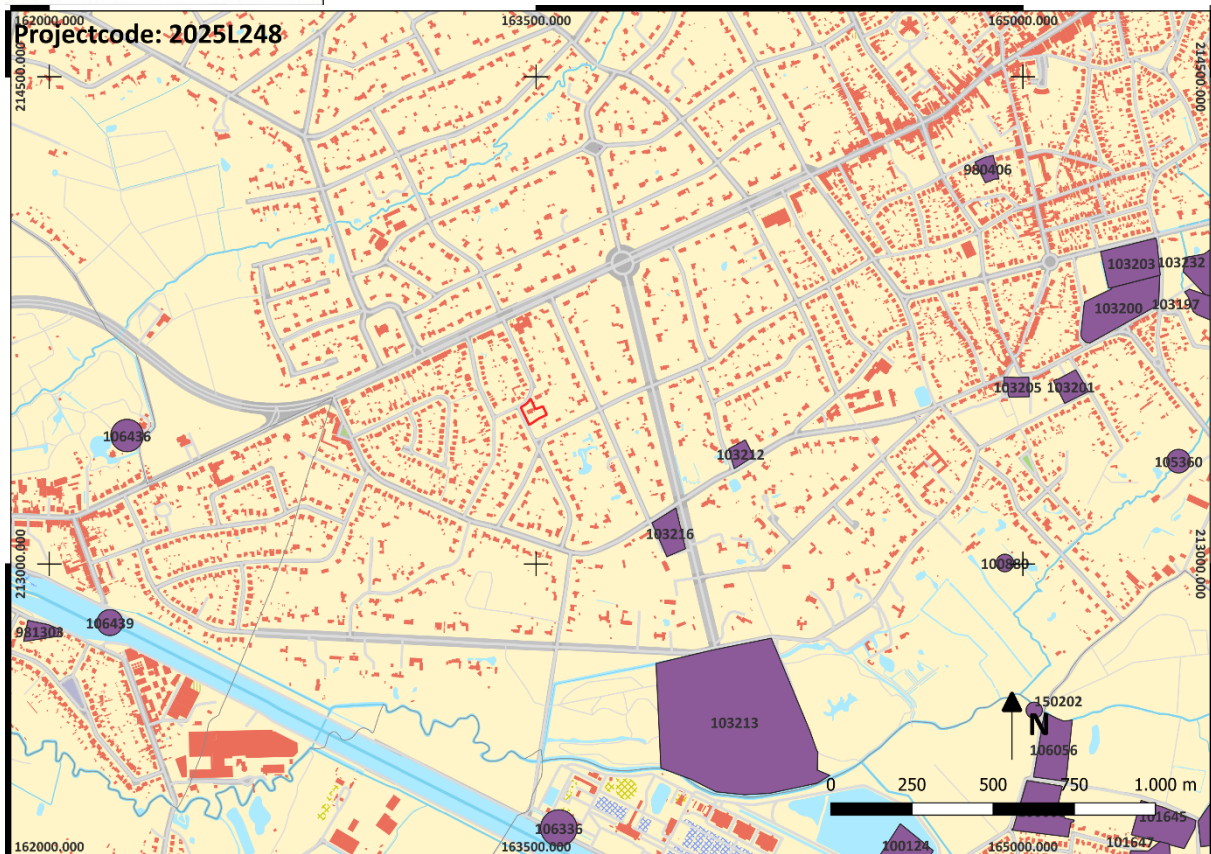

Figuur 20: Projectgebied op orthofoto 2025 (1/1000)

Op de luchtfoto uit 1971 zien we dat de huidige aanwezige villa ondertussen werd gerealiseerd. Ook de huidige verhardingen zijn al zichtbaar op de luchtfoto. Deze situatie blijft nagenoeg ongewijzigd tot op heden. We zien doorheen de loop der jaren enkel een toename van het aantal bomen in het zuidelijke deel van het terrein.

3.3.3. Archeologisch Schilde en centrale archeologische inventaris

Op de centrale archeologische inventaris zijn talrijke locaties aangeduid op het grondgebied van Schilde. Het is niet onze bedoeling hier een uitgebreide olijsting te voorzien van alle aanwezige locaties op het grondgebied van Schilde. De hier opgesomde locaties bevinden zich in een straal van plusminus 1500 meter ten opzichte van het projectgebied en vormen een goed beeld van de aanwezige archeologische waarden in de ruime omgeving van het projectgebied. De locaties worden min of meer in chronologische volgorde weergegeven.

Figuur 21: CAI-locaties in de ruime omgeving van het projectgebied (1/12000)

Steentijden:

- **CAI106336:**

Ongeveer 1200 meter ten zuiden van het projectgebied werd 1 getoucherd fragment silex, 1 marebladspits uit het neolithicum en 1 fragment van een gepolijste bijl (vanaf neolithicum) aangetroffen.⁵

Metaaltijden:

- **CAI981303:**

De locatie verwijst naar de Molenhoeve die reeds zichtbaar is op de kaart van Ferraris. Tijdens een proefsleuvenonderzoek werden hier losse handgevormde scherven uit de metaaltijden aangetroffen. De locatie bevindt zich plusminus 1500 meter ten zuidwesten van het projectgebied.⁶

⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Oelegem 1* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/106336> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Molenhoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981303> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

Middeleeuwen:

- **CAI103205:**

De locatie verwijst naar de Sint-Hubertuskerk die voor het eerst vermeld wordt in de 13de eeuw en gelegen is op ongeveer 1400 meter ten oosten van het projectgebied.⁷

- **CAI103213:**

De locatie verwijst naar het Hof van Schilde waar zich minstens vanaf de 15de eeuw een verdedigingschans, voorzien van gebouwen, bevond. In de 16de eeuw is sprake van een omwaterd huis dat in de 18de eeuw wordt omgevormd tot kasteel. Het Hof van Schilde situeert zich ongeveer 850 meter ten zuidoosten van het projectgebied.⁸

Nieuwe tijden:

- **CAI103212:**

De locatie verwijst naar de Steenen Hoeve die minstens teruggaat tot in de 18de eeuw en gelegen is op ongeveer 600 meter ten (zuid)oosten van het projectgebied.⁹

- **CAI103216:**

De locatie verwijst naar de Grote Hoeve die minstens teruggaat tot in de 18de eeuw en gelegen is op ongeveer 450 meter ten zuidoosten van het projectgebied.¹⁰

- **CAI100880:**

Op deze locatie, ongeveer 1450 meter ten (zuid)oosten van het projectgebied werd een 16de - 17de-eeuwse munt gevonden met behulp van een metaaldetector.¹¹

- **CAI103194:**

⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *St.-Hubertuskerk* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103205> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Hof van Schilde (Hof ten Broecke)* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103213> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Steenen hoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103212> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

¹⁰ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Grote Hoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103216> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

¹¹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Kempischveldweg I* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/100880> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

De locatie verwijst naar de Bellemondhoeve die teruggaat tot de 17de eeuw en gelegen is op plusminus 1350 meter ten noorden van het terrein.¹²

- **CAI106439:**

De locatie verwijst naar de Wynegemschen molen die teruggaat tot de 17de eeuw en gelegen is op plusminus 1400 meter ten zuidwesten van het terrein.¹³

- **CAI981303:**

De locatie verwijst naar de Molenhoeve die reeds zichtbaar is op de kaart van Ferraris. Tijdens een proefsleuvenonderzoek en de hierop volgende opgraving werden resten aangetroffen van de voorganger van de huidige 19de-eeuwse hoeve. De resten bestonden onder andere uit vloeren, funderingen en een haard en konden worden gedateerd in de periode 17de-18de eeuw. De locatie bevindt zich plusminus 1500 meter ten zuidwesten van het projectgebied.¹⁴

Onbepaald:

- **CAI993420:**

Op ongeveer 1250 meter ten noorden van het terrein werden tijdens een proefsleuvenonderzoek geen relevante archeologische sporen gevonden.¹⁵

- **CAI166068:**

Op ongeveer 1350 meter ten zuiden van het terrein werd tijdens veldprospectie een blauwe glazen kraal gevonden. Glazen kralen zijn zeer moeilijk te dateren en situeren zich in de periode vanaf de metaaltijden tot heden.¹⁶

3.3.4. Overige wetenschappelijke inventarissen

Er is geen beschermd landschaps-, dorps- of stadsgezicht, beschermde archeologische zone of ander beschermd monument aanwezig in het projectgebied. Er bevindt zich ook geen geïnventariseerd

¹² Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Bellemondhoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103194> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

¹³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Wynegemschen molen* (WG 47) [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/106439> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

¹⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Molenhoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981303> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

¹⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Bellemond* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/993420> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

¹⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Keerbaan* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/166068> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

landschappelijke erfgoed of wereldoorlog relict binnen het projectgebied. Het projectgebied is niet gelegen binnen een zone waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

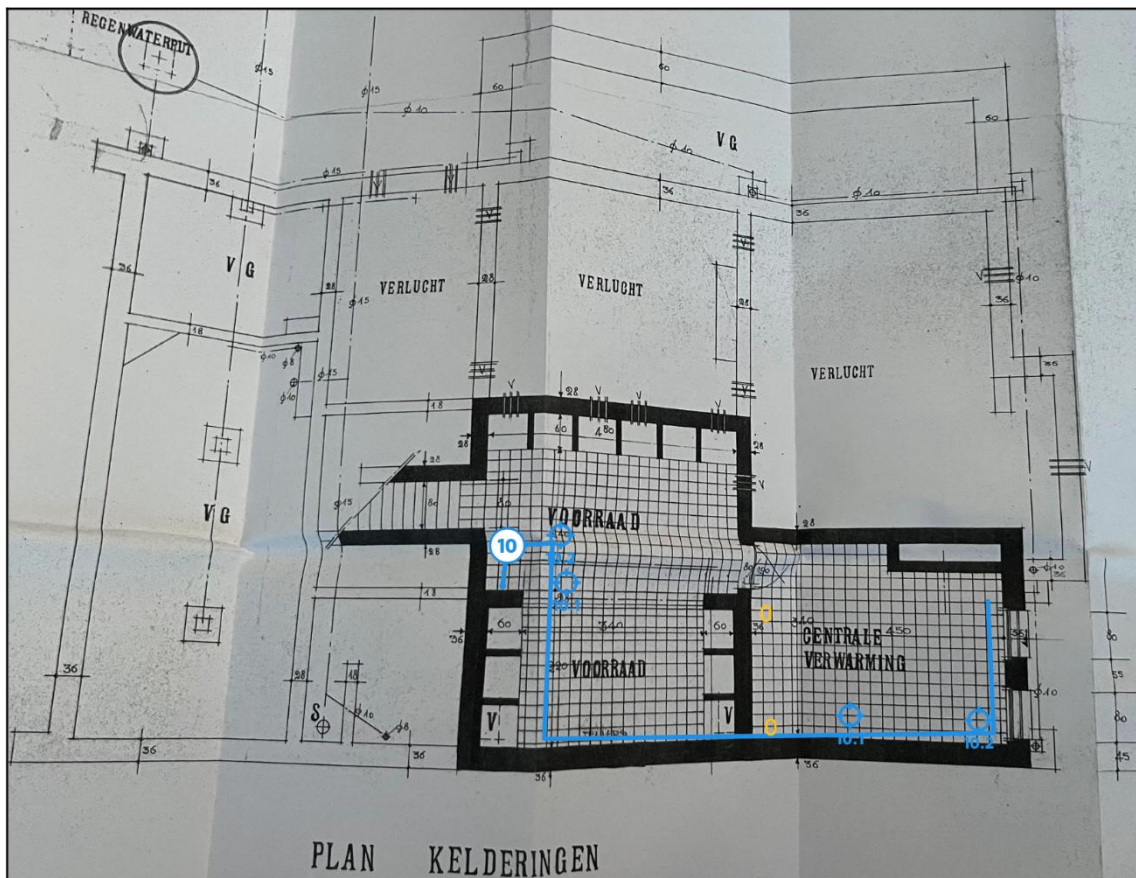
3.4. Huidig gebruik projectgebied

Figuur 22: Projectgebied op de bodemgebruikskaat (1/1000)

Op de bodemgebruikskaat is duidelijk de aanwezige bebouwing, het beboste deel en het deel met gras en aangelegde verhardingen te zien. Een oorspronkelijk plan van de bestaande villa toont aan dat er onder de villa enkele diepere kelders aanwezig zijn, en dat er onder het grootste deel van de woning eveneens een verdiepte verluchttingsruimte aanwezig zijn.

Plan 1.1: IMG_4565

Figuur 24: Funderingsplan bestaande toestand

3.5. Impact geplande werken

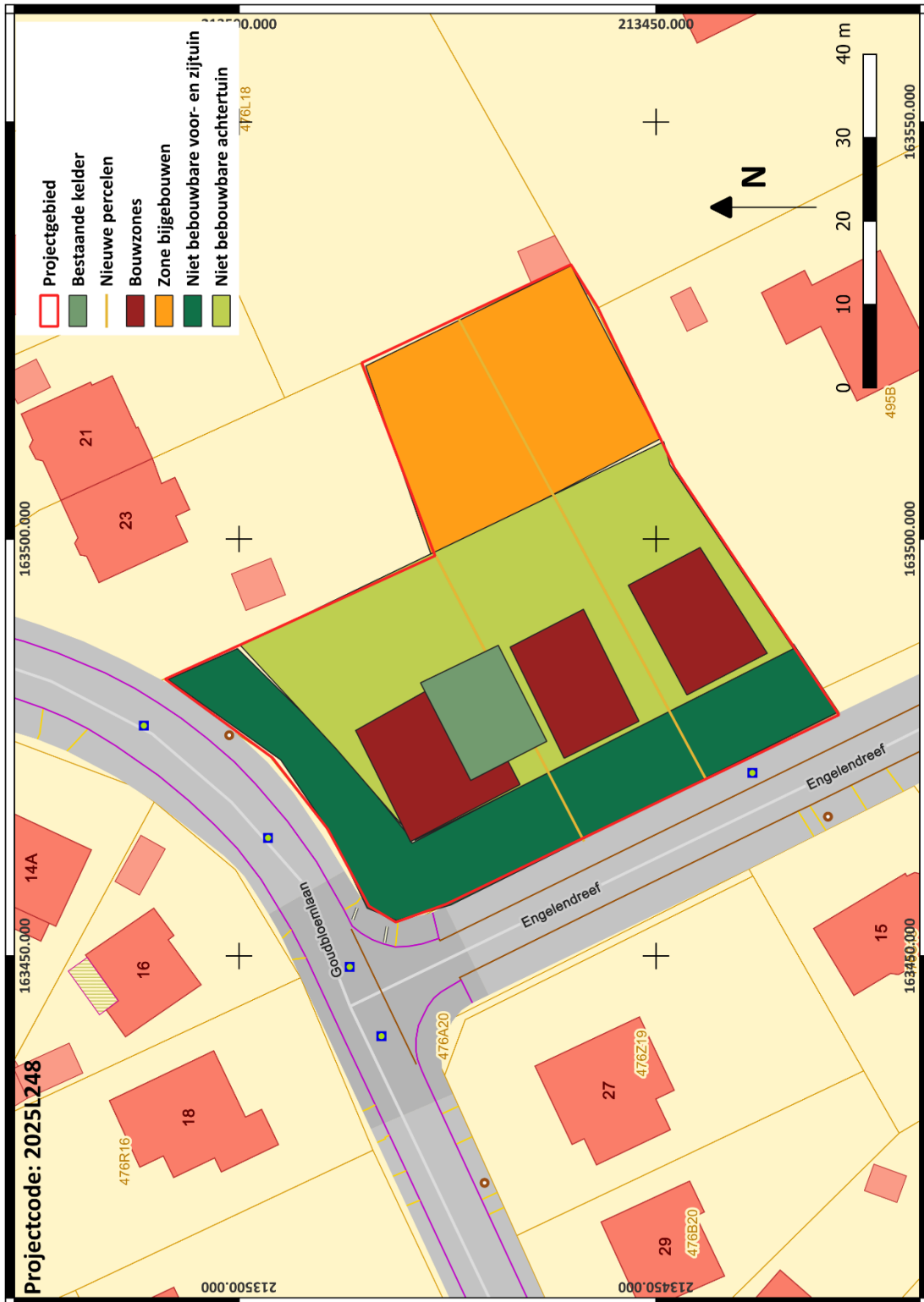
Binnen het projectgebied wordt het bestaande perceel opgesplitst in drie nieuwe loten voor de oprichting van telkens één vrijstaande woning. De bestaande bebouwing binnen het terrein zal voorafgaandelijk worden gesloopt.

Voor de verkaveling gelden enkele specifieke vereisten met betrekking tot de mogelijkheden tot het inrichten van de individuele loten en de op te trekken gebouwen.

De eengezinswoning met als hoofdfunctie wonen dient te worden opgericht in de daarvoor voorziene bouwzone op het nieuwe verkavelingsplan. In de voortuin- en de zijtuinstroken mogen geen constructies worden opgericht met uitzondering van verhardingen in waterdoorlatende materialen. De toegestane oppervlakte voor niet waterdoorlatende verhardingen is beperkt tot maximaal 30 m² per lot. Ter hoogte van lot 1 mag een toegang tot de nieuw op te richten garage of carport worden gerealiseerd in de hiervoor voorziene zone. Ter hoogte van lot 1 zijn geen verdere constructies toegelaten in de achtertuinstrook. Ter hoogte van de loten 2 en 3 mogen bijgebouwen worden opgetrokken in de hiervoor voorziene zone met een maximale oppervlakte van 40 m². Hierbij dient

rekening te worden gehouden met de aanwezige waardevolle bomen die maximaal dienen te worden bewaard.

Algemeen geldt dat er geen reliëfwijzigingen mogen worden uitgevoerd in de tuinstroken, tenzij voor het aanwerken aan nieuwe constructies en verharde zones.

Figuur 24: Analyseplan nieuwe inplanting verkaveling met verschillende zones (1/500)

Samenvattend komen we tot de volgende oppervlaktes. De gezamenlijke bouwoppervlakte van de drie nieuwe percelen bedraagt maximaal ongeveer 520 m². Een deel van de nieuwe bouwzones situeert zich echter ter hoogte van de bestaande te slopen kelders over een oppervlakte van ongeveer 65 m². In de achterliggende tuinzones van lot 2 en 3 mogen bijgebouwen worden opgetrokken met een maximaal gezamenlijke oppervlakte van 80 m². We kunnen stellen dat, rekening houdend met de specifieke voorschriften voor de verkaveling en de reeds aanwezige verstoringen, er in totaal een oppervlakte van ongeveer 535 m² bijkomende verstoring zal plaatsvinden ten gevolge van de bouwplannen.

4. Synthese, onderzoeksvragen en samenvatting

4.1. Synthese gespecialiseerd publiek en antwoord onderzoeksvragen

Op basis van de beschikbare bodemkundige, historische, cartografische en archeologische gegevens over het projectgebied en zijn ruimere omgeving kan gesteld worden dat het terrein gelegen is op de rand van een duinengordel nabij een lagergelegen deel in het landschap in voormalig heidegebied. Op de kaart van Ferraris is er ten noordwesten van het terrein bovendien een moerassige zone afgebeeld. Deze ligging maakt dat het terrein een gunstige landschappelijke positie kent en aantrekkelijk was voor menselijke exploitatie in het verleden en dit voornamelijk in de pre- en protohistorische periodes. Het heidelandschap was al gedeeltelijk ontgonnen in de 18de eeuw, zoals zichtbaar op de kaart van Ferraris. Ter hoogte van het projectgebied zelf, was de heide nog wel aanwezig in deze periode. Een topografische kaart uit 1869 toont aan dat er op dat moment wel bossen aanwezig waren ter hoogte van het terrein. Deze verdwenen echter voor 1929.

In de loop van de 20ste eeuw verschijnt de eerste bebouwing binnen het projectgebied in de vorm van een vrijstaande villa met omliggende tuin en voorzien van de nodige verhardingen (oprit, parking). Deze woning is heden nog steeds aanwezig en zal in het kader van de nieuwe verkaveling worden gesloopt. Onder het grootste deel van de woning zijn kelders en verluchttingsruimtes aanwezig die het eventueel aanwezige bodemarchief zullen hebben verstoord.

Binnen het zuidelijke deel van projectgebied wordt een podzolbodem gekarteerd. De rest van het terrein staat gekarteerd als bebouwde gronden. In de nabije omgeving van het terrein komen of kwamen volgens de bodemkaart tevens duinen voor.

Na studie van de tot op heden beschikbare plannen kan gesteld worden dat het eventueel aanwezige bodemarchief binnen het projectgebied een bijkomende vernieling wacht ten gevolge van de geplande verkaveling. Dit zal allicht het geval zijn ter hoogte van de verschillende bouwzones en ter hoogte van eventueel nieuw te construeren bijgebouwen in de daarvoor voorziene zones van lot 2 en 3. De volledige bijkomende verstoring ten gevolge van de nieuw voorgestelde plannen heeft een

oppervlakte van plusminus 535 m², rekening houdend met de reeds aanwezige verstoringen en met de opgelegde bouwvoorschriften die wijzigingen in het reliëf verbieden en waarin gestipuleerd wordt dat de aanwezige waardevolle bomen zo veel als mogelijk dienen te worden bewaard.

Op basis van de beschikbare en geraadpleegde bronnen kan geconcludeerd worden dat het terrein een verhoogde kans heeft op de aanwezigheid van archeologische resten uit de pre- en protohistorie en in mindere mate uit de Romeinse periode. De ligging in heidegebied, met de aanwezigheid van vennen in de omgeving, de gekarteerde podzolbodem in het zuidelijke deel van het terrein en de nabijheid van duinen spelen hierin een belangrijke rol. Het terrein situeert zich op de grens van een hoger gelegen zone en een lagergelegen zone binnen het landschap.

Gezien niet met zekerheid kon worden vastgesteld dat er zich geen archeologisch erfgoed binnen het projectgebied bevindt, en gezien de verhoogde kans op de aanwezigheid van intacte sites uit de prehistorie, concluderen we dat er bijkomende vooronderzoeken dienen te worden uitgevoerd. Deze vooronderzoeken zullen betrekking hebben op het opsporen van steentijd artefactensites. Gezien de geplande bodemingrepen beperkt zijn in oppervlakte is de kans op het aantreffen van archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering bestaande uit grondsporen eerder klein. Dit geldt in mindere mate voor steentijd artefactensites aangezien deze vaak een kleinere horizontale verspreiding kennen en in principe in hun totaliteit binnen een kleine te verstoren zone kunnen voorkomen. Aangezien de ontwikkelaar heden nog niet zeker weet of de verkaveling zal worden goedgekeurd, wenst hij op dit moment geen bijkomende kosten te doen. Daarom zal er een stapsgewijs uit te voeren programma van maatregelen worden opgesteld dat dient te worden uitgevoerd in een uitgesteld traject na het toekennen van de omgevingsvergunning.

- *Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied?*

Fysisch-geografisch gezien, behoort Schilde tot het zuidwestelijke deel van de Kempen in laag-België. Geomorfologisch behoort het gebied tot de depressie van de Schijns-Nete, tussen de cuesta van Boom en de cuesta van de Kempen. De depressie omvat het gehele middelste deel van de provincie Antwerpen. De gemiddelde hoogte is er 15 meter + TAW. Het gebied is opgebouwd uit erodeerbare zandige formaties. De Nete en de Schijn hebben in dit zandig gebied een uitgebreid stroombekken gegraven. Het glacis van Brasschaat werd als een puinwaaier afgezet aan de voet van de zuidwestelijke steilrand van de microcuesta van de Kempen. Het volgt de zuidelijke rand van de cuesta in de vorm van een langgerekte gordel. Het projectgebied ligt in de depressie van de Schijns-Nete, aan de voet van het glacis van Brasschaat.

Het projectgebied heeft tot het derde kwart van de 19de eeuw onder heide gelegen. In het derde kwart van de 19de eeuw is het terrein bebost. Deze bossen zijn echter reeds verdwenen tegen het

tweede kwart van de 20ste eeuw. Tegen het derde kwart van de 20ste eeuw verschijnt de huidige bebouwing binnen het terrein. Deze situatie blijft nagenoeg onveranderd tot op heden.

- *Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied?*

Binnen een straal van ongeveer 1500 meter werden tot op heden nagenoeg geen archeologische resten aangetroffen. Slechts enkele losse vondsten tonen aan dat er in de wat ruimere omgeving reeds menselijke activiteiten plaatsvonden in de metaaltijden en de Romeinse periode. De locaties aanwezig op de CAI wijzen voornamelijk op resten uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd en hebben vaak betrekking op oude hoeves.

- *Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein?*

Op basis van de beschikbare bronnen kunnen we concluderen dat het projectgebied allicht geen cultuurhistorische resten bevat.

Op basis van de beschikbare bodemkundige, historische, cartografische en archeologische gegevens over het projectgebied en zijn ruimere omgeving kan gesteld worden dat het terrein gelegen is op de rand van een duinengordel nabij een lagergelegen deel in het landschap in voormalig heidegebied. Op de kaart van Ferraris is er ten noordwesten van het terrein bovendien een moerassige zone afgebeeld. Deze ligging maakt dat het terrein een gunstige landschappelijke positie kent en aantrekkelijk was voor menselijke exploitatie in het verleden en dit voornamelijk in de pre- en protohistorische periodes.

- *Wat is de impact van de geplande werken?*

Na studie van de tot op heden beschikbare plannen kan gesteld worden dat het eventueel aanwezige bodemarchief binnen het projectgebied een bijkomende vernieling wacht ten gevolge van de geplande verkaveling. Dit zal allicht het geval zijn ter hoogte van de verschillende bouwzones en ter hoogte van eventueel nieuw te construeren bijgebouwen in de daarvoor voorziene zones van lot 2 en 3. De volledige bijkomende verstoring ten gevolge van de nieuw voorgestelde plannen heeft een oppervlakte van plusminus 535 m², rekening houdend met de reeds aanwezige verstoringen en met de opgelegde bouwvoorschriften die wijzigingen in het reliëf verbieden en waarin gestipuleerd wordt dat de aanwezige waardevolle bomen zo veel als mogelijk dienen te worden bewaarden.

- *Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert de meeste informatie op?*

Op basis van het huidig beschikbare bronnenmateriaal kan besloten worden dat er voldoende informatie beschikbaar is om te kunnen concluderen dat er een kans is dat zich binnen het projectgebied archeologische resten bevinden met een hoog potentieel op kenniswinst uit de

periode pre- en protohistorie en in mindere mate uit de Romeinse periode. Er kon echter niet worden aangetoond dat er zich ook effectief archeologische resten binnen het projectgebied bevinden.

Rekening houdend met de beperkte impact van de geplande werken concluderen we echter dat de kans op het aantreffen van sporensites met een hoog potentieel op kennisvermeerdering klein is en dat de kosten in dit geval niet opwegen tegen de voordelen. Dit geldt echter niet voor eventueel en mogelijk aanwezige in situ bewaarde steentijd artefactensites. Deze kennen namelijk een kleinere horizontale verspreiding en kunnen in principe geheel aanwezig zijn binnen de te verstoren oppervlakte.

Uit bovenstaande concluderen we dat er bijkomende vooronderzoeken dienen te worden uitgevoerd met het oog op het opsporen van in situ bewaarde steentijd artefactensites. Hiervoor zal een stapsgewijs te volgen programma van maatregelen worden opgesteld, startend met een landschappelijk bodemonderzoek, eventueel gevolgd door bijkomende archeologische boringen en proefputten met het oog op het opsporen van steentijd artefactensites. Deze onderzoeken dienen in een uitgesteld traject te worden uitgevoerd aangezien heden nog niet duidelijk is of de omgevingsvergunning zal worden toegekend en de ontwikkelaar geen bijkomende extra kosten wil maken.

[4.2. Samenvatting niet gespecialiseerd publiek](#)

Sinds 1 juni 2016 werd de wetgeving rond de omgang met archeologie in Vlaanderen gewijzigd. Er werden concrete criteria bepaald wanneer een bouwheer verplicht is een archeologische nota te laten opstellen. Zulke nota dient op basis van een aantal vooraf bepaalde stappen na te gaan of er zich eventueel belangrijk archeologisch erfgoed in de bodem bevindt en hoe de bouwheer hier mee moet omgaan. De nota moet geschreven worden voor het toekennen van de omgevingsvergunning. Het terrein in de Waterstraat, waarvoor deze nota werd geschreven, voldoet aan de vooropgestelde criteria. In de eerste plaats werd een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan wat het eventuele archeologische potentieel van het projectgebied is. Daarvan kunt u hier de samenvatting lezen.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kon worden vastgesteld dat het projectgebied gelegen is op een landschappelijk aantrekkelijke positie voor mensen in het verleden. Het terrein situeert zich op de grens van een duinenrug naar een plaatselijk lagergelegen deel in het landschap. Aan de hand van de beschikbare historische kaarten konden we achterhalen dat binnen het terrein allicht geen grootschalige verstoringen aanwezig zijn buiten de bestaande bebouwing. Hierdoor bestaat de kans dat, indien er zich binnen het projectgebied archeologische resten bevinden, deze mogelijk goed bewaard zijn gebleven en dus een hoog potentieel hebben op kennisvermeerdering. Op basis van historische en cartografische bronnen kunnen we besluiten dat indien er archeologische resten binnen

het terrein aanwezig zijn, deze allicht uit de periode pre- protohistorie en eventueel uit de Romeinse tijd kunnen dateren.

Rekening houdend met de impact van de geplande werken dienen er verder vooronderzoeken te worden uitgevoerd om vast te stellen of er ook daadwerkelijk archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering binnen het terrein aanwezig zijn. Deze vooronderzoeken zijn gericht op het opsporen van in situ bewaarde steentijd artefactensites.

5. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kon bepaald worden dat het projectgebied een hoog potentieel tot kennisvermeerdering bezit omwille van het feit dat in de ruimere omgeving nagenoeg nog geen archeologische resten werden aangetroffen.

Op basis van cartografische en historische gegevens kan gesteld worden dat eventueel aanwezige archeologische sites bestaande uit artefactensites enerzijds en mogelijke grondsporen anderzijds. Deze laatste zullen allicht, indien aanwezig, dateren uit de periode pre- en protohistorie en in mindere mate de Romeinse periode.

6. Bibliografie

6.1. Online bronnen

- www.geopunt.be
- www.cai.onroerenderfgoed.be
- www.dov.vlaanderen.be
- www.geo.onroerenderfgoed.be
- www.cartesius.be
- www.inventaris.onroerenderfgoed.be
- <https://uurl.kbr.be/2003050>
- <https://uurl.kbr.be/1881763>
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Schilde* [online], <https://id.erfgoed.net/themas/13702> (geraadpleegd op 31 januari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Oelegem 1* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/106336> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Molenhoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981303> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *St.-Hubertuskerk* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103205> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Hof van Schilde (Hof ten Broecke)* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103213> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Steenen hoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103212> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Grote Hoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103216> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Kempischveldweg 1* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/100880> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Bellemondhoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103194> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Wynegemschen molen (WG 47)* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/106439> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Bellemond* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/993420> (geraadpleegd op 6 februari 2026).
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: *Keerbaan* [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/166068> (geraadpleegd op 6 februari 2026).

6.2. Literatuur

- VAN RANST, E. & C. SYS, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Gent, 2000.

7. Lijst figuren en bijlagen

7.1. Lijst figuren

Project code	Nr	Type	Onderwerp	Aanmaakschaal origineel	Aanmaakdatum origineel	Versie
2025L248	1	Kadasterplan	Projectgebied ten opzichte van GRB-bestand (©AGIV)	1/1000	2025	Digitaal
2025L248	2	Inplantingsplan	Aanduiding geplande bouwzones en nieuwe percelering	1/500	2025	Digitaal/PDF
2025L248	3	Tertiairgeologische kaart	Uitsnede tertiairgeologische kaart thv het projectgebied (Bron: © dov.vlaanderen).	1/12000	2025	Digitaal
2025L248	4	Quartairegeologische kaart	Uitsnede quartairegeologische kaart thv het projectgebied (Bron: © dov.vlaanderen).	1/12000	2025	Digitaal
2025L248	5	Legende	Legende profieltype 1 (Bron: © dov.vlaanderen).	nvt	2007	Digitaal
2025L248	6	Bodemkaart	De bodems volgens de bodemkaart van België (Bron: © dov.vlaanderen).	1/2500	2025	Digitaal
2025L248	7	Hoogteprofiel	Doorsnede door terrein van NO naar ZW (Bron: ©Geopunt)	onbekend	2025	Digitaal
2025L248	8	Hoogteprofiel	Doorsnede door terrein van NW naar ZO (Bron: ©Geopunt)	onbekend	2025	Digitaal
2025L248	9	Erosiekaart	Projectgebied op de bodemerosiegevoeligheidskaart(Bron : ©dov.vlaanderen)	1/12000	2025	Digitaal
2025L248	10	Hoogtekaart	Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (1 meter) (Bron: ©Geopunt)	1/10000	2025	Digitaal
2025L248	11	Hoogtekaart	Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (1 meter), detail (Bron: ©Geopunt)	1/1000	2025	Digitaal
2025L248	12	Historische kaart	Uitsnede kaart van Ferraris, met aanduiding van het projectgebied (rood). (Bron: © AGIV)	1/2500	1771-1778	Digitaal
2025L248	13	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen, met aanduiding van het projectgebied (rood). (Bron: © AGIV)	1/2500	1841-1843	Digitaal
2025L248	14	Historische kaart	Topografische kaart Vandermeden, met aanduiding van het projectgebied (rood). (Bron: © AGIV)	1/2500	1846-1854	Digitaal
2025L248	15	Historische kaart	Projectgebied op topografische kaart NGI 1869 (www.cartesius.be)	1/20000	1869	Digitaal
2025L248	16	Historische kaart	Projectgebied op topografische kaart NGI 1929 (www.cartesius.be)	1/20000	1929	Digitaal
2025L248	17	Orthofoto	Orthofoto van het plangebied 1971 (Bron: © AGIV)	1/2500	1971	Digitaal
2025L248	18	Orthofoto	Orthofoto van het plangebied 1979-1990 (Bron: © AGIV)	1/2500	1979-1990	Digitaal
2025L248	19	Orthofoto	Orthofoto 2002-2003 van het plangebied (rood). (Bron: © AGIV)	1/1000	2002-2003	Digitaal
2025L248	20	Orthofoto	Orthofoto 2023 van het plangebied (rood). (Bron: © AGIV)	1/1000	2025	Digitaal
2025L248	21	CAI	CAI-locaties in de omgeving van het plangebied (©CAI Vlaanderen)	1/12000	2025	Digitaal
2025L248	22	Bodemgebruikskaart	Projectgebied op de bodemgebruikskaart van Vlaanderen (Bron: © dov.vlaanderen).	1/1000	2025	Digitaal
2025L248	23	Inplantingsplan	Bestaande inplanting	1/500	2025	Digitaal/PDF
2025L248	24	Ontwerpplan	Oorspronkelijk kelderplan bestaande bebouwing	onbekend	onbekend	JPEG
2025L248	25	Analyseplan	Aanduiding verstoringszones op GRB-bestand	1/500	2025	Digitaal

7.2. Lijst Bijlagen

Projectcode	Nummer Bijlage	Onderwerp
2025L248	Bijlage 1	PDF verkavelingsvoorschriften
2025L248	Bijlage 2	PDF Programma van maatregelen
2025L248	Bijlage 3	PDF Privacy-fiche